

## **Temat: O sukcesie w biznesie.**

**Autor:** Beata Łuba – Krolik

### **Poziom**

Gimnazjum

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów

Wiedza o społeczeństwie

Treści nauczania i umiejętności

Praca i przedsiębiorczość. Uczeń:

Przedstawia cechy i umiejętności człowieka przedsiębiorczego (...)

Podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania, (...)

Szkoła ponadgimnazjalna

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół ponadgimnazjalnych

Podstawy przedsiębiorczości

Treści nauczania i umiejętności:

Człowiek przedsiębiorczy. Uczeń:

Przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza

Rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej

Przedsiębiorstwo. Uczeń:

Przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza

Charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo

Charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie w działalności przedsiębiorstwa

### **Cele:**

Uczeń powinien:

- definiować pojęcie działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy
- wymienić cechy i umiejętności osoby przedsiębiorczej
- opisać czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie firmy
- umieć współpracować w grupie

**Metody:**

- praca z tekstem
- praca w grupach
- elementy burzy mózgów
- dyskusja
- miniwykład
- piramida priorytetów

**Pojęcia kluczowe:**

- działalność gospodarcza
- przedsiębiorca
- przedsiębiorczość
- czynniki wytwórcze

**Materiały:**

Materiał pomocniczy nr 1- Komiks – Oszczędzania / inwestowanie, „Mikołaj”, autor: Michał Ogiński, nagroda w kategorii i nagroda Antoniego Rodowicza w konkursie FOR

Materiał pomocniczy nr 2 – Schemat piramidy priorytetów

Materiał pomocniczy nr 3 – a) Schemat „Cechy dobrego przedsiębiorcy”

b) Tabela „Wady i zalety własnej firmy”

Materiał pomocniczy nr 4 – Materiał FOR „Oszczędzanie i inwestowanie”

**Przebieg zajęć:**

1. Przedstaw uczniom temat i cele lekcji. Rozdaj komiks M. Ogińskiego, poproś o przeczytanie. Porozmawiaj z uczniami, o tym::
  - Kto jest bohaterem komiksu? Czym się zajmuje? Jaką prowadzi działalność?
  - Jakie pomysły na biznes zostały opisane w komiksie?
  - Jak oceniacie pomysły bohatera komiksu na własną firmę?

- Dlaczego bohater komiksu zdecydował się na prowadzenie właśnie takiej działalności? Jaki był jego cel?
2. Przedstaw uczniom obowiązującą w polskim prawie definicję działalności gospodarczej. Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2004 Nr 173 poz.1807) jest to zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Jej celem jest osiągnięcie dochodu (zysku), a więc nadwyżki przychodów nad kosztami. Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Odwołując się do przedstawionej definicji zapytaj – czy bohatera komiksu można nazwać przedsiębiorcą?
  3. Zwróć uwagę uczniów, że w ekonomii przedsiębiorcą jest osoba (lub grupa osób), która podejmuje decyzje i ryzyko wykorzystania czynników wytwórczych czyli zasobów potrzebnych do wytworzenia nowej wartości (produktu lub usługi). Ekonomiści dzielą czynniki wytwórcze na pracę i kapitał. Wielkość dostępnych nakładów pracy określa nie tylko liczba osób zdolnych do pracy, ale także posiadane przez nich kwalifikacje zawodowe i umiejętności, które wpływają na efektywność wykonywanej pracy. Kapitał to z kolei maszyny, urządzenia i nieruchomości angażowane w procesie produkcji. O wielkości produktu, który można wytworzyć przy wykorzystaniu dostępnej wielkości pracy i kapitału decyduje także technologia produkcji, czyli efektywność z jaką poszczególne czynniki wytwórcze są wykorzystywane przez przedsiębiorcę. Dużą rolę w technologii produkcji odgrywa umiejętność organizacji pracy, czyli przedsiębiorczość osoby zarządzającej przedsiębiorstwem.
  4. Ponownie odwołaj się do historii opisanej w komiksie i zapytaj, co było potrzebne św. Mikołajowi do uruchomienia działalności? W jaki sposób zdobył potrzebne mu środki? Porozmawiaj z uczniami na temat znaczenia przedsiębiorczości. Zwróć uwagę, że nie trzeba być przedsiębiorcą, aby być przedsiębiorczym. Poproś uczniów o podanie przykładów osób, które uważają za przedsiębiorcze, a które nie mają własnych firm.

5. Powiedz, że decyzja o założeniu własnej firmy jest poważnym wyzwaniem, wymagającym analizy wielu czynników wpływających na sukces/niepowodzenie firmy. Stosując metodę burzy mózgów poproś uczniów, aby podali czynniki, które ich zdaniem mają wpływ na sukces/niepowodzenie firmy. Poproś jedną osobę o zapisywanie wszystkich pomysłów na tablicy. Na tym etapie wypowiedzi uczniów nie powinny być oceniane i selekcjonowane. Następnie podziel uczniów na 4 grupy, każdej rozdaj kartki samoprzylepne oraz plakat z narysowaną piramidą priorytetów (materiał pomocniczy nr 2). Poproś, aby każda grupa z zapisanych na tablicy czynników wpływających na sukces firmy wybrała 10, ich zdaniem, najważniejszych. Następnie pracując metodą piramidy priorytetów zapisane na kartkach w formie równoważników zdań hasła uczniowie powinni nakleić w odpowiednie miejsce piramidy, szeregując je wg. stopnia ważności, istotności. Przy czym 1 oznacza czynnik najważniejszy, 10 – najmniej istotny. Podkreśl, że stworzona przez grupę piramida powinna uwzględniać zdanie wszystkich członków zespołu. Po zakończeniu pracy poproś przedstawicieli grup o prezentację swoich piramid. Możesz poprosić uczniów o stworzenie wspólnego rankingu klasowego.
6. Podsumowując ćwiczenie zwróć uwagę, które z uważanych za istotne czynniki determinujące sukces w biznesie mają charakter ekonomiczny, a które pozaekonomiczny; które są zależne od przedsiębiorcy, a na które nie ma on wpływu? Czy uczniowie uwzględnili w swoich rankingach cechy, predyspozycje i umiejętności posiadane przez przedsiębiorcę. Na którym miejscu piramidy się one pojawiły.
7. Podkreśl, że decydując się na własny biznes należy również rozważyć wszystkie wady i zalety pracy na własny rachunek oraz ocenić swoje mocne i słabe strony (posiadane umiejętności, cechy, predyspozycje).
8. Poinformuj uczniów, iż w następnej części lekcji pracując w 4 grupach sporządzą listę cech, umiejętności, predyspozycji dobrego przedsiębiorcy ( grupa 1,2) oraz rozważą plusy i minusy prowadzenia własnej firmy (grupa 3,4). Uczniowie mogą odwoływać się do postaci św. Mikołaja oraz sylwetek znanych im osób prowadzących działalność gospodarczą. Wyniki swojej pracy mogą zapisać w schemacie lub tabeli ( materiał pomocniczy nr 3a i 3b). Po zakończeniu pracy poproś przedstawicieli grup o prezentację efektów. Podsumowując tę część lekcji poproś uczniów o indywidualną refleksję na temat: które z wymienionych cech posiadam, które muszę rozwinąć i w jaki sposób mogę to zrobić? Czy mam predyspozycje do prowadzenia własnej firmy? Czy własna firma to coś dla mnie?

9. Na kolejnej lekcji uczniowie powinni poznać funkcje i elementy biznesplanu. Mogą podjąć próbę stworzenia biznesplanu dla firmy św. Mikołaja.

### **Materiały pomocnicze**

#### **Materiał pomocniczy nr 1**

Komiks – Oszczędzania / inwestowanie, „Mikołaj”, autor: Michał Ogiński, nagroda w kategorii i nagroda Antoniego Rodowicza w konkursie FOR

#### **Materiał pomocniczy nr 2**

Schemat piramidy priorytetów


Pracując w grupach uporządkujcie wybrane przez Was czynniki wpływające na sukces firmy wg. stopnia ważności, istotności, umieszczając je w odpowiednim polu. Pamiętajcie, że 1 oznacza czynnik najważniejszy, 10 – najmniej istotny. Stworzona przez Was piramida powinna uwzględniać zdanie wszystkich członków zespołu.

1			
2		3	
4	5	6	
7	8	9	10

#### **Materiał pomocniczy nr 3a**

### Ćwiczenie „Cechy dobrego przedsiębiorcy”

Wykorzystując poniższy schemat wypiszcie cechy, umiejętności, predyspozycje dobrego przedsiębiorcy. Możecie odwoływać się do postaci św. Mikołaja oraz sylwetek znanych osób prowadzących działalność gospodarczą.

_____		_____
_____		_____
_____		_____
_____		_____
_____		_____
_____		_____

### Materiał pomocniczy nr 3b

#### Ćwiczenie „Wady i zalety prowadzenia własnej firmy”

Przedyskutujcie plusy i minusy prowadzenia własnej firmy, efekty Waszej pracy zapiszcie w tabeli.

Zalety własnego biznesu	Wady własnego biznesu
<ul style="list-style-type: none"><li>•</li><li>•</li><li>•</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>•</li><li>•</li><li>•</li></ul>

--	--

## **Materiał pomocniczy nr 4**

### **Materiał FOR**

#### **Oszczędzanie i inwestowanie**

Nasze dochody umożliwiają nam zakup towarów i usług oraz oszczędzanie. Oszczędzanie polega na ograniczeniu bieżących wydatków po to, żeby później móc wydać więcej. Im większą część naszych dochodów odłożymy, tym więcej dóbr możemy nabyć w przyszłości. Każdy z nas ma inne wydatki na bieżące potrzeby i tym samym różne możliwości oszczędzania.

W gospodarce oszczędności finansują inwestycje. Aby móc inwestować, trzeba zatem rezygnować z części bieżących wydatków. Jeśli oszczędności dokonywane przez gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa lub instytucje państwowe są niewystarczające do sfinansowania inwestycji, konieczne jest pozyskanie dodatkowego kapitału z zagranicy. Może on napływać do kraju jako tzw. kapitał portfelowy (zakup akcji lub obligacji) lub w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Te ostatnie mają bardziej korzystny wpływ na tempo wzrostu gospodarczego, ponieważ zazwyczaj oznaczają napływ nowych technologii produkcji, które zwiększają wydajność pracy. Generalnie niskie oszczędności krajowe nie są w pełni zastępowane przez większy napływ kapitału z zagranicy. Ludzie dobrze znający lokalne realia wolą lokować swoje oszczędności w swoim kraju, nawet jeżeli w innych państwach mogłyby im one przynieść większe zyski.

Oszczędzamy z różnych powodów. Dla większości z nas ważnym argumentem zachęcającym do odkładania pieniędzy jest to, że nie wiemy ile będziemy zarabiać w przyszłości.. Jesteśmy przezorni i dlatego trzymamy pieniądze na tzw. czarną godzinę. Istotnym motywem odkładania środków jest też zamiar zapewnienia sobie środków do życia w okresie, gdy przestaniemy już pracować i odejdziemy na emeryturę. Powodem oszczędzania może być także chęć kupienia jakiejś drogiej rzeczy, której nie możemy sfinansować z bieżących dochodów.

Na poziom naszych oszczędności wpływa także polityka gospodarcza. Po pierwsze, w sytuacji wysokiej inflacji, ludzie starają się szybko wydać wszystkie swoje pieniądze, aby uchronić je przed spadkiem wartości. Wysoka inflacja powoduje bowiem, że za nasze pieniądze możemy kupować coraz mniej dóbr. Wzrost bieżących wydatków oczywiście szkodzi gromadzeniu oszczędności. Walcząc z wysoką inflacją, bank centralny podnosi stopy procentowe, co w efekcie wzmacnia bodźce do zwiększania oszczędności. W praktyce jednak, wyższe stopy procentowe ograniczają jedynie spadek oszczędności, który wynika ze zwiększonych wydatków konsumpcyjnych spowodowanych wysoką inflacją. Wysoka inflacja – ograniczając oszczędności i inwestycje - szkodzi rozwojowi gospodarki. Mniej szkodzą mu wysokie stopy procentowe, które ograniczają wzrost cen.

Po drugie, oszczędności i inwestycje w gospodarce zależą także od wysokości podatków. Te obciążenia są znaczące, jeżeli państwo dużo wydaje. Wysokie podatki nakładane na gospodarstwa domowe i firmy zmniejszają wielkość dochodów, które mogłyby one przeznaczyć na oszczędności. Mniej oszczędności w bankach to także mniej pieniędzy, które banki mogłyby przeznaczyć na udzielanie kredytów. W efekcie, przedsiębiorstwa zainteresowane zaciągnięciem kredytu i podjęciem inwestycji muszą płacić wyższe odsetki niż w sytuacji, w której banki dysponowałyby większymi oszczędnościami. Niskie oszczędności hamują zatem wielkość inwestycji w gospodarce. Ostatecznie cierpimy na tym wszyscy, bo małe inwestycje oznaczają także wolne tempo wzrostu gospodarczego i wiążącej się z tym poprawy jakości naszego życia. Dzięki większym oszczędnościom wzrastają nasze możliwości finansowe w przyszłości, oraz wspomagamy rozwój naszej gospodarki.